

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marțea, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhidiecezane, Sibiu, str. măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE.

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

Transacțiunea.

Sibiu, 31 Iulie n.

Două zile întregi, Vineri și Sâmbătă, au pertractat iarăși ministrii-prezidenți, al nostru și cel din Austria, de astădată în Budapesta, apoi au plecat anăndoi la Ischl, ca să facă raport Maiestății Sale despre rezultatul la care au ajuns, lăsând vorbă la ea de acasă, că pertractările se întrerup acum și vor fi continuate la toamnă.

La Ischl a fost primit în audiență întâiu baronul Beck, prim-ministrul austriac, care a stat Duminică două ceasuri în fața Maiestății Sale, dela orele 11 până la unu, făcându-i o dare de seamă amănunțită Monarhului despre situația politică din Austria și despre mersul pertractărilor purtate cu guvernul unguresc în chestia reînnoirii pactului vamal-comercial.

Luni apoi tot la orele 11 a fost primit în audiență prim-ministrul ungar, dl Wekerle, care asemenea a raportat Maiestății Sale cu deamănuntul despre situația politică din țară și despre stadiul în care se află acum chestia reînnoirii pactului vamal-comercial între Ungaria și Austria.

Părerile de cari e stăpânită opiniunea publică, exprimată pe calea presei, atât la noi, cât și în Austria, e aceea, că înțelegerea e aproape perfectă, și că ambii ministri-prezidenți au dat rapoarte mulțămitoare Maiestății Sale în chestia transacțiunii.

O foaie maghiară, care stă aproape de guvern serie, că ce mai este de regulat între cele două guverne sunt numai mici formalități, cari la proxima întrunire, cam pe la mijlocul lui Septemvrie, vor fi aduse în regulă și apoi contractele vor fi subscribe.

Transacția e deci pe cale de a fi legată. Se poate constata faptul acesta și din o declarație, pe care

a făcut-o ministrul-president ungar în fața unui corespondent dela toaia vieneză „N. F. Presse”, căruia i-a spus următoarele: „Sper cu siguranță, că vom ajunge la înțelegere, după ce trebuie să ajungem la înțelegere, nu numai din motive economice, ci și din motive politice...”

Dar chiar și faptul, că șefii celor două guverne deodată s'au decis să meargă la Ischl pentru a fi primiți în audiență dovedește, că lucruri îmbucurătoare aveau să comunice amândoi Maiestății Sale în chestia transacției, care a făcut și face încă atâta îngrijire Monarhului nostru.

Despre o întrerupere a negocierilor între cele două guverne nu mai poate fi deci vorba; și nici cu aceea nu-și mai bate acum nime capul, că dacă transacția nu se va putea lega, — cum se credea, — ce are să urmeze, ci despre o singură eventualitate e vorba în lumea politică: *transacția se face*. Că pe câtă vreme, și sub ce condițiuni, sunt lucruri pe cari le știu numai domni ministri-prezidenți, iar noi, ceilalți muritori, le vom afla la toamnă! Poate că totuși destul de curând, pentru a ne bucura, ori a ne întrista.

Incape religia în planul de învățământ?

Potrivit spiritului, care trebuie să străbată întreg sistemul de educație, valoarea omului nu-și află măsura în știință ci în voință; ea nu zace atât în mulțimea cunoștințelor, în perfecțiunea dexterităților câștigate, ci mai ales în bunătatea inimii, curățenia sufletului, în calitatea simțimentelor.

De aici isvorește însămnătatea cea mare a educațiunii și instrucției, și aici întimpinăm și cele mai mari greutăți.

Intrucât poate înrăuri învățământul dezvoltarea și consolidarea

unei conștiinți limpezi, care își are rădăcinile într-o credință firmă cătră ordinea morală din lume, urzită de Atotputernicul?

Din planurile de învățământ ale școlaelor noastre se desprinde credința autorilor lor, cumcă învățământul ar fi în stare să aducă roade folositoare chiar și în direcția aceasta. Căci dintru început a fost socotit învățământul religiunii ca obiectul cel mai însemnat, forța și ființa instrucțiunii. El avea doar chemarea cea sfântă să întărească inima care să slujască de temelie pentru viața de mâne în sinul bisericiei, al statului și al societății. Planul compus în vederea acestor trebuinți era considerat de normal.

Dar vremile se schimbă și se schimbă și duhul. Astăzi cei mai mulți înclină a considera de bun numai planul din care lipsește religia. Ei se provoacă la vorbele: „Religia e o afacere pur privată”, din care trag concluzia, că învățământul religiunii n'are voie să între în școlaele publice, ci el atârnă de hotărârea părinților, cari pot dispune după placul lor. Alții iarăși sunt de convingerea, că învățământul religiunii ar pricinui credinței daune atât de mari, încât depărtarea lui din planul de instrucție e o necesitate.

Fără îndoială, religia e mai mult sentiment, ba ea trebuie să fie sentiment, dacă e să aibă o valoare în viața individuală. Totodată însă ea se înfățișază ca o problemă socială, întrucât prin duhul ei se întemeiază comunități și așezăminte, cari îmbie vieții individului totatătea razime puternice. Acestea găsesc în comunitățile religioase o bază sigură pentru concepția vieții și pentru traiul moral.

Am amintit în mai multe rânduri, că școala de educație trebuie să se îngrijască înainte de toate de a străcura în sufletul generațiilor tinere, neștirbite toate bunurile culturale cari sunt de lipsă pentru asi-

gurarea înălțimilor ajunse, pentru susținerea, întărirea și dezvoltarea culturii. Cei adulți sunt ctitorii activității naționale.

Pentruca și nevărstnicii să devină odată, la vremea lor, membri harnici, luptători îndrăsneți și viteji ai culturii naționale, e de lipsă conlucrarea tuturor așezămintelor de cultură, cărora ne încredințăm odraslele poporului nostru. Ele trebuie să se îngrijască pe lângă predarea învățăturilor profane și de hărăzirea bunurilor religioase.

Și dacă s'au desprins și se desprind din peptul mulțimii glasuri împotriva religiei, se întâmplă din pricină binecuvântate. Căci învățământul religiunii constă până în ziua de astăzi în învățarea legilor bisericesti, a dogmelor, a poruncilor etice creștinești, a istoriei biblice și bisericesti. Și nime nu se ostenea, ba nici cugeta de a aprinde în inimile tinere o viață religioasă mai puternică. Biserica din punctul ei de vedere pretinde dela școală: înzestrarea tinerimei cu o anumită sumă de învățături bisericesti, în cari elevul trebuie să creadă, căci ele cuprind adevăruri eterne. Așisderea ținea și statul, precum și societatea, că copilul să-și câștige în decursul anilor de școală anumite dexterități și cunoștințe necesare pentru viață.

Dar pe când față de pretensiunile statului și ale societății nu se aude nici o vorbă potrivnică, pretensiunile bisericești sunt desaprobatate și atacate.

În modul dogmatic, în care se face creșterea religioasă a generațiilor tinere stă ascunsă toată greșala; și păcatul acesta se răsună amar. Obiectul religiunii e pus fără chibzuială pe o treaptă cu celelalte obiecte de învățământ. Dintr'un oarecare simțământ de cinste față de religie, învățământul ei e pus în fruntea planului; cu religia se încep prelegerile de zi, fiind copiii dimineața mai treji la minte. Dar deosebirile cele mari ce există între

FOIȘOARĂ.

Monografia comunei Crișcior.

De Ioan Perian, paroh.

Dela opidul Brad (Zarand) pe Valea-Crișului alb în sus, în direcțiune nord-estică, la depărtare de 6 chlm. se află situată comuna „Crișcior” ung. Kristyor.

Hotarul comunei se mărginește la miazăzi cu cel al comunelor: Ormindea, Căienel și Hărăgani, spre răsărit cu al comunelor: Șesuri și București, spre miazănoapte cu al comunelor: Zdrapți și Valea-Bradului, iar spre apus cu al comunelor: Terățul și Ruda.

Întreg hotarul comunei, afară de șesul frumos de pe lângă Valea-Crișului din sus și din jos de comună, e acoperit de dealuri, prate cari se extind văi udate de râulețe și păraie. Vârful dealurilor au înălțimi dela 500—1200 metri. Cel mai înalt e dealul „Barza” central revirului de băi de aur și argint, între hotarul comunei Crișcior și Ruda. Acestea băi de aur și argint datează încă de pe timpul Romanilor, iar acum sunt exploatate de o so-

cietate germană, despre care se va aminti în special la alt loc.

De pe dealurile din hotarul comunei ni-se deschid jur împrejur, când e timpul senin și aerul curat, priviri în mari depărtări. Astfel de pe dealul „Barza” zărim în depărtare mare munții Hațegului și Valea-Murășului cu dealurile din împrejurime, chiar și ruinele cetății dela Deva. Dar și de pe alte dealuri ni-se prezintă priveliști frumoase. Astfel zărim mai în apropiere șirurile nefinite de înălțimi, printre cari se înalță munții: Găina, Strâmba, Vulcanul etc., apoi dealurile dela Săcărămb, Băița, Trestie, Hărăgani, Căienel, Curechiu, Șesuri, Rovină, București, Zdrapți, Mihăleni, Valea-Bradului etc. Pe Valea-Crișului zărim comunele: Zdrapți, Terățul, Brad, Mesteacă, Tebea, cu biserică ei frumoasă și goronul istoric, Baia-de-Criș cu dealurile diu împrejurime de-a dreapta și stânga Crișului, iar în zarea albastrie munții Bihorului, cu șirul nefinit de munți, cari despart „Ardealul” de șesurile Ungariei.

Comuna Crișcior e așezată la poalele dealului numit „Pietroasa”, partea cea mai mare pe țarmurile stâng al Crișului-alb.

Aci este numai centrul comunei, prin care trece drumul de țară ce duce pe Valea-Crișului în sus în Munții Apuseni la Abrud, Roșia, Cămpeni etc., iar o parte a comunei se află respirată pe văi și dealuri: „Valea-arsului”, „Valea-artișorului”, „Valea-Gârzi”, „Valea-mori”, dealurile: „Scoruș”, „Cornet”, „Brezaia”, „Loc”, „Măgura”, „Ursoiu”, „Podu-mori” etc. Acestea crânguri se află în depărtare dela centrul comunei cam dela 2—7 chlmtr., formând grupe de câte 2—6 case cu supraedificatele lor.

Casele sunt clădite din lemn de fag, lipite cu pământ și vărute cu var, coperișele cu șindilă și numai la casele mai vechi și de prin crânguri cu paie.

La casele mai vechi și ale oamenilor mai săraci sunt uși și ferestri scunde și mici, iar la casele mai nouă și ale oamenilor mai cu stare, destul de mari și corăspunzătoare recerințelor de astăzi. Un mic început s'a făcut de a se acoperi case și șuri cu țigla neagră împregnată dela Zsombolya.

Casele, cu deosebire în centrul comunei au înfățișare plăcută, sunt curate, padimentate și mobilate. De regulă au

câte două încăperi cu ambit (târnaț) și dacă nu sunt padimentate amândouă, cel puțin una, pe care o țin mai curată pentru „o lipsă”, sfințire de casă, botez, nuntă etc. Mobilariul îl formează de regulă 1—2 mese, 2—3 paturi, 4—6 scaune, 1—2 canapele și 1—2 dulapuri pentru vestminte, toate văpsite.

Păreții sunt văruiți alb și împodobiiți cu câteva icoane sfinte, câte o cruce, orologiu de părete etc. Cuiere lungi cu ștergere sau culme, căncei și alte vase uzitate la poporul nostru, sunt mai rari, ci numai câte un cuier scurt într'un unghiu al odăii, pentru atârnarea vestmintelor de port. Soba sau cuptorul e de regulă de fer, iar unde se ferbe este câte un șpor. Numai în case mai vechi — și mai rar — să mai află cuptoare din lespezi, sau „căhale”, rămășițe din vremurile de odinioară.

În podul caselor sunt aplicate așa numitele „băburi” făcute din lespezi de piatră sau cărămidă, dar sunt aplicate și hoarne (urloaie) prin coperiș afară. Clădirile economice, șuri, grajduri și altele, sunt ca și casele, clădite din lemn de fag și unele din blane late de fag sau goron. (Va urma).

obiectele religioase și cele profane nu se țin în samă deloc, sau foarte puțin. De bunăseamă, să nu lipsească din tonul de predare al religiunii oarecare solemnitate și evlavie. Dar alta e lucrul principal, anume, materialul prescripționat să se predea întocmai ca și 1×1, *tabelele istorice, numirile și datele geografice, ca și poeziile și altele.*

De aici reiese o prețuire prea mare a materialului impus de biserică, o prețuire care vâdește, că acestui material se atribuie puteri minunate; nu se pretinde altceva decât predarea materialului și puterile vor învia cu dela sine putere. Dar știința teologică nu e în stare să deștepte și să învie nimica. Dacă partea principală, pătrunderea și înțelegerea bunului religios, ca proprietate a inimii, lipsește, zadarnică e toată instrucția.

S'a mai comis un păcat greu la compunerea planului de învățământ, prin îngrămădirea materialului de învățământ. Cât mai mult material, istorioare biblice, catehism, rugăciuni și cântări bisericesti, și cât mai multe ore de religie pe săptămână, acestea le-a fost devisa, căci pe calea aceasta nădăjduiau a deștepta și a crește în sufletele tinere credința, simțul religios și de pietate.

Greșala comisă prin îngrămădirea materialului bisericesc mai naște alt păcat, anume, de a nu ținea samă de calitatea hrănilor religioase ce se dă copiilor. Nu se întreabă nimenea, de este oare hrana și potrivită pentru copii? Psihologia copilului n'a fost până astăzi încă de nime respectată în învățământul religiunii!

Și precum e păcătos și nesocotit acela, care ar îndrăzni să verse cuminecătura din potir, prin care atâția își dobândesc premenirea sufletului, tot astfel am fi vinovați cerând depărtarea religiei din planul de învățământ. Prin știrbirea aceasta am răpi școlii sufletul, ființa și menirea ei de așezământ de educație, dacă mai dorim, ca învățătorul să nu fie numai dascălul literilor și al datelor, al cunoștințelor profane, ci și dascălul inimii, părintele înțelept al sufletului, care are datoria să satisfacă pornirile religioase ce isvorăsc din inimă și de a îndrepta pașii elevului către calea cea bună, spre a-și forma o concepție sănătoasă despre lume și viață.

Pe lângă aceasta trebuie să mai ținem în vedere și faptul, că credința, convingerile religioase stau în strânsă legătură cu sfaturile și poruncile morale, cari deși au viața prin sine și dela sine, prin legătura lor cu religia primesc un puternic sprijin.

„Orice formă, în care se închină omul către o ființă mai înaltă și își înfrânează pornirile, e religie”, zice Puskin.

Din astfel de motive trebuie să păstrăm religiunea în planul de învățământ. Totodată pretendem însă o libertate mai mare pe sama școlii, în urma căreia să-i fie cu putință a-și întocmi materialul din religie după vederile psihologiei, spre a putea slugi dezvoltarea interesului religios. Iar cum că lucrul acesta va fi posibil numai în mod istoric, adecă tractând istoria religiunii, potrivit principiului istorico-genetic al planului de învățământ, vom arăta mai în urmă.

Scopul mi-a fost de astădată necesitatea păstrării religiunii în planul de învățământ, și anume, nu în înțelesul școlilor simultane, unde se pretinde o separare a învățământului confesional, ci introducând în inima planului de instrucție o religiune universală creștină, înte-

meiată pe istorie, care însă să excludă întrebuințarea catehismului. Religiunea confesională nu aparține școlii primare, nu e potrivită pentru sufletul copilului, ea trebuie predată numai tinerilor mai maturi. Din viața școlară a Franciei, Olandei și a Statelor-Unite putem învăța, că un astfel de desnodământ mecanic reduce influența școlii în mod vădit, căci i-se răpește o parte foarte însemnată din lucrarea pentru dezvoltarea sufletească a popoului.

Religia aduce foloase netăgăduite întregii mișcări culturale; școala, care renunță la ajutorul ei, nu că n'ar fi în stare de a îmbia generațiilor tinere o cultură mai temeinică, dar le dă numai o civilizație foarte refractară.

Cultivarea interesului religios e de mare trebuință pentru dezvoltarea singuraticului, tot așa de lipsă ca și a celui moral, empiric și estetic. Ni-se cere însă să renunțăm de a întemeia creșterea pe o oarecare mărturisire religioasă. Să fim împăcați dacă vom reuși să creștem prin învățământul religiei, basată pe istorie, generații cari să fie înfiorați de evlavie în fața convingerilor religioase, să ingenunche smeriți în fața operelor naturii și a energiei născuților cinstite; cari să nu dorească nicicând lipsirea religiei. În înțelesul acesta a vorbit Heine, un dascăl învățat, cu prilejul unei mari adunări ținute acum trei ani în Berlin.

Religia e o cerință a inimii, a sufletului nostru, ea e temelia dezvoltării culturii, și cu ajutorul ei se ridică omenirea la culmile perfecțiunii.

Dr. N. R. Păunaș.

Din protopresbiteratul Reghinului.

Inmormântarea parohului Leon Popescu din Deda.

Idicel, 26 Iulie n.

Ca un fulger sfâșietor a străbătut inimile tuturor conșanșenilor, prietenilor și cunoșcuților cum și a tuturor oamenilor de bine, știrea, că Leon Popescu, vrednicul preot-protopresbiter onorar și distinsul bărbat al neamului s'a mutat la cele vecinice într'un timp atât de neașteptat.

Mare lovitură îndură prin această pierdere fruntașa comună Deda din pitoreasca vale a Murășului, mare pierdere îndură protopresbiteratul Reghinului și mare este pierderea pentru întreaga societate românească din aceste părți, căci neuitatul și de toți stimatul paroh Leon Popescu, prin moartea sa atât de prematură, a lăsat în urma lui un gol mare, pe care cu toții îl simțim, căci fruntașul și dibacul cârmaci al tuturor afacerilor bisericesti cum și de altă natură nu mai este.

Leon Popescu, născut dintr-o familie preotească de frunte din comuna Deda și-a început studiile în Reghinul-săseșc, le-a continuat în Bistrița și Murăș-Oșorheiu și a încheiat cu teologia din Sibiu, fiind între cei mai de frunte și distinși studenți, și fiind iubit și stimat de toți profesorii și colegii săi, deși erau mai toți de altă limbă și lege. A făcut anul de voluntar și a fost oficer în rezervă.

Cariera preotească și-a început-o în anul 1884 în comuna natală Deda, unde cu zelul și abnegațiunea unui apostol a lucrat timp de 23 ani spre a da întrupare faptică aspirațiilor și intențiilor sale nobile și mărețe.

A fost om primitor și deschis. Căluza lui era dreptatea și sinceritatea, însușiri acestea, cari i-au ridicat vaza și autoritatea în fața organelor noastre bisericesti superioare, cum și în fața organelor politice și administrative din acest comitat.

Lucrurile și-le isprăvea cu o exactitate rară, dând chiar și lucrurilor mai mărunte aceeași atențiune și importanță. Ca un om care a crescut mai mult în școală nemțească și-a însușit o punctualitate vrednică de imitat în toate afacerile. Această punctualitate se vede din purtarea oficialului său parohial, care în comuna Deda era în totdeauna la culmea recerută.

În corporațiile bisericesti, precum scaunul și sinodul protopresbiteral, la cari Leon Popescu totdeauna a fost membru, a jucat de asemenea un rol principal, intru cât el da sfaturile și îndrumările cele mai nimerite întru deslegarea și rezolvarea afacerilor, de multeori prea încurcate. Avea o voință și o dragoste ne-

întrecută de a lucra, și lucrarea lui mănoasă și-a revărsat roadele mai ales asupra bisericii și școlii sale pe cari le iubea mai presus de toate, cum și asupra popoului păstorit de dansul. Cu diligența proverbială a albini, în butul marilor neajunsuri a văduviei și boalei interne de care suferia, a adunat pe încetul bani și a întemeiat fonduri pentru școala și biserica din comuna sa, ca la timpul său pe aceste două sfinte și scumpe așezăminte să le și ridice la poziția pe care o merită după rolul și chemarea ce o au ele în viața popoului nostru.

Nici nu au rămas zădarnice năzuințele sale nobile, căci înainte cu doi ani a ridicat o școală mândră și pompoasă, ca și care altă școală românească confesională numai în Săliște am mai văzut, provăzându-o cu două puteri didactice corăspunzătoare de prima forță. Anul trecut a pus piatra fundamentală la monumentala biserică din Deda, ca și care afară de noua catedrală din Sibiu în arhidieceza întreagă nu există alta asemenea ei. Zidirea acestui măreț edificiu a mers cu pași hotărâți și siguri înainte. Falcică ca o fecioară se ridică această nouă biserică, care peste 2—3 luni avea să fie sfințită și dată înaltei sale destinațiuni.

Dar deodată fără veste cruda moarte răpește pe acel factor principal din comuna fruntașă Deda, care era sufletul și sorginta acestor lucruri de măreție și înălțare sufletească.

Marți în 25 l. c. tocmai se afla cu trăsura în drum spre Toplița-română, unde voia să iee parte la înmormântarea socrului său Ioan Maier, când deodată este lovit de apoplexie și în timp de 5 minute a fost mort la o depărtare de 50 metri de cartirul său. Astfel în loc de a sosi el la locul așteptat, au sosit numai depeșele, cari au dus știrea dureroasă despre tristul fapt. Leon Popescu era de 54 ani.

Osămintele pământești ale defunctului au fost așezate într'un cosciug de metal, și acesta apoi într'unul de lemn și puse spre vecinică odihnă în mormântul săpat lângă biserica cea nouă, unde i-se va ridica și un monument de piatră, spre a vesti generațiilor viitoare virtuțile acestui preot distins și bărbat vrednic al neamului. Actul funebru a fost săvârșit de protopresbiterul tractual Galacteon Șagău, însoțit de următorii preoți: Vasile Mateiu, din Ripa-inf., Nicolae Gliga, din Ripa-super., Iosif Popescu, din Dumbrava, Ioan Duma, din Săcal, Nicolae Nascu din Răstomea, Iancu Branea, din Măieșu, Mihail Brătean, din Potoc, Mateiu Rađu, din Cuesdiu, Zaharie Lup, din Hodac, Gregoriu Nicoară, din Ibănești, iar cântările corale au fost executate de corul compus din ceialalți preoți și învățătorii din tract, cari au luat parte la actul înmormântării.

Sicriul cu rămășițele pământești ale neuitatului defunct a fost ridicat de pe catafalcul făcut în sala cea mare a școlii și purtat până la groapă de preoți: G. Căzan, din Filea, George și Gavriil Maier, din Toplița-română, Ioan Silaghi și Mihail Todea, din Idicel și Alexandru Oltean, din Jabeșița, iar aci a fost pus în mormânt spre vecinică odihnă Joi în 25 l. c. la 4 ore p. m., rămânând în urma lui cu și-roaie de lacrimi pe obraz nemângâiatul frate Iosif Popescu, director la banca „Murășana” în Reghin și Rafila Popescu măr. Deac, soție de vicar din Năsăud ca soră; cum și numeroase rudeni și amici ai fericitului defunct.

A fost o înmormântare pompoasă, la care a luat parte pe lângă întreg poporul din Deda și comunele învecinate, încă și un frumos număr de inteligență română și străină din Reghin și din toate comunele din Valea-Murășului, încât de multă vreme nu s'a văzut în aceste părți adunată la un loc o mulțime așa mare de popor și inteligență românească.

Predica funebruă a fost rostită de dl protopop G. Șagău, care a stors lacrimi din ochii tuturor celor de față prin bine simțita și pătrunzătoare vorbire, în care a amintit faptele și a scos la iveală personalitatea lui Leon Popescu, ca preot și cărturar român. Iertăciunile au fost luate de preotul N. Gliga din Ripa-superioară, care asemenea s'a achitat în mod vrednic de sarcina ce și-a luat.

După aștrucarea mortului întreaga procesiune s'a întors în cimitirul bisericii celei vechi, unde s'a făcut rugăciuni de deslegare pentru odihna sufletelor celorlalți membrii răposați din familia Popescu. Aici s'a împărțit popoului pomana obișnuită, iar preoțiunea cu toată inteligența s'a întors în sala cea mare a școlii unde i-s'a servit o masă bogată și pe la orele 6 p. m. s'a depărtat fiecare la ale sale, ducând cu sine memoria iubitului paroh și protopresbiter onorar Leon Popescu din Deda.

Dzeu să-l odihnească în lătura celor drepti.

L. S.

NOUȚĂȚI.

George Brancovici, patriarhul bisericii gr. or. sârbești, a decedat eri, Marți, la oarele 12 din zi, în reședința sa din Carloveț, după un morbt scurt de două zile. În mormântarea i-se va face Vineri, cu participarea tuturor episcopilor sârbești. S'a născut la anul 1830. A fost preot de mir în Zenta, apoi prepresbiter, iar după moartea soției sale s'a călugărit și a ajuns arhimandrit. La anul 1882 a fost ales episcop al diecezei Timișoara, și la anul 1892 patriarh.

O ordinațiune privitoare la preoții români și slavi. „Igazságügyi Közöny” din 27 c. n. publică o ordinațiune a ministrului de justiție, în care se provoacă juzii și proeurorii de stat, ca orice arătări și acuze față de preoți, să se comită îndată direct ministrului de culte și instrucțiune publică. Această ordinațiune are scopul — după cum zice însași numita foaie — „ca să se pună capăt mișcărilor dacoromânești și pauslave ale preoților”.

Un bust dlui Dr. Strati. Printre foștii funcționari ai expoziției naționale din București se agită ideea de a ridica un bust de bronz dlui Dr. Strati. Bustul fostului comisar general al expoziției s'ar așeza în palatul artelor.

Reuniunea meseriașilor în Săliște aranjază Duminecă, în 4 August nou o festivitate jubilară din prilejul împlinirii a 25 ani de existență, cu programul următor: La 7 ore a. m. participarea la serviciul divin în biserica cea mare, a sfințirea steagului și la parastasul ce se va celebra întru amintirea membrilor răposați. La 10 ore matineu în sala festivă a școlii: 1. „Cu noi este Dumnezeu”, de Vasile Ștefănescu, executată de Reuniunea de cântări. 2. Vorbire ocazională rostită de preot Reuniunii Dr. N. Comșa. 3. Predarea steagului. 4. „Te al nostru steag”, cor cu acompaniament de orchestră executată de Reuniunea de cântări. La 12 ore banchet. La 2 ore petrecere cu joc la „Netedu”, la caz de timp nefavorabil în „Pavilionul elvețian”.

La fondul de 20 bani al „Reuniunii sodalilor români din Sibiu” din tristul incident al înmormântării mult regretatului paroh Leon Popescu, fost paroh în Deda, prietini și stimatorii decedatului au făcut următoarele daruri: Oltean Petruca, cantor în M. Cuesdiu, Mihail Todea, paroh în Idicel, Alexandru Oltean, paroh în Jabeșița, George Căzan, paroh în Filea, Ciril Dumbrava, preot în Murăreni, Dr. Ioan Harșa, adv. în Reghin, Iosif Popescu, paroh în Dumbrava, N. Dorofteiu, inv. în Murăreni, Ioan Cofar, inv. în Ibănești, Dumitru Cofar, inv. în M. Cuesdiu, Octavian Petra, teolog, din Ibănești, Emil Mateiu, inv. în Idicel, Ermie Lădășan, teolog, din Săcal, Dionisie Rađu, paroh în Nadășa-rom., Alexandru Nicolescu, paroh în Meșterhaza, P. Șendrea, inv. în Răpa-sup., Ioan Duma, paroh în Săcal, Iosif Popescu, director banca „Murășana” în Reghin, Galacteon Șagău, protopop în Reghin, Gregoriu Nicoară, capelan în Ibănești, Nicolae Ștefănescu, paroh în Răpa-sup., Vasiliu Mateiu, paroh în Răpa-inf., Gavril Maier, paroh în Toplița-rom., George Maier, paroh în Răpa-rom., Ioan Fincu, notar în Deda, Ioan Borșan, inv. în Deda, Dr. Tilea, medic în Toplița, G. Maier, inv. Reghin, fiecare câte 20 bani, Nicolae Nașcu, paroh Răstoșnea 22 bani, Dr. Ioan Popescu, adv. în Reghin 2 cor., Dna Iuliana Nicolescu, preoteasă în Meșterhaza 2 cor., Emilia și Ioan Silaghi câte 20 bani, în total 10 cor. 42 fileri.

Reforma pensiunilor. Ministrul de finanțe lucră la un proiect de lege referitor la reforma regulării pensiunilor. Această reformă constă întrucee, că fracțiunii de stat vor avea dreptul de a se pensiona cu întreg salariul de la depunerea serviciu de 35 de ani, nu după 40 ani, ca până acuma. Afară de aceasta se va computa la pensiune și jumătate din banii de cartir.

Un joc cu urmări tragice. În Bihar-Udvar s'au jucat mai mulți copii de a „hoții și jandarmii”. Unul între copii, care făcea pre hoțul a fost prins și după judecată scurtă osândit la moarte prin streang. L'a înădușit, și când îl-au descățat din pom, era deja mort.

Goană după treicolorul românesc. Jandarmii din Pecica-română (com. Arad) au văzut într-o zi de târg mai multe brâne în treicolorul românesc expuse spre vânzare în șatra unui Slovac. Jandarmii au confiscat brânele și au denunțat pe Slovac autorităților.

Drept de vot femeilor. Casa maiordomilor din Anglia a primit Mercurea trecută în a treia oțire proiectul de lege care asigură pe seama femeilor dreptul de alegere în municipii precum și dreptul de a putea fi membre în consiliile municipale.

Mire de aur în comitatul Caraș-Severin. În părțile Făgetului s'au descoperit vine bogate în aur și argint. Într-o majă metrioă de mineralii s'au aflat 2 gr. aur, 106 gr. argint, 7 kgr. aramă și 17 kgr. plumb. O societate engleză va trimite un om de specialitate la fața locului.

Ministrul de culte Apponyi pretinde prin o ordinațiune, ca toate aparatele trebuincioase școlii să fie de fabricație ungurească. Numai acele să fie aduse din străinătate, cari în țeara ungurească nu se fabrică. La procurarea acestora însă se recere întotdeauna permisiunea guvernului.

Carantină în Galați. Autoritățile din Galați au fost înștiințate, că la Odessa s'au semnalat mai multe cazuri de ciumă. În urma acestei comunicări, serviciul sanitar a luat deciziunea, ca toți pasagerii cari sosesc dela Odessa să fie supuși unei carantine de 10 zile. Aceleași măsuri s'au luat și la frontiera Prutului.

Petrecere în Rășinari. Producție corală declamatorică va aranja tinerimea românească din Rășinari sub conducerea înv. Ionel Crișian, la 2 August st. n. (ziua sfântului Ilie) în sala festivă a școlii gr. or. Inceputul la 4 oare p. m. Prețul de intrare: de persoană 1 cor., de familie 2 cor. Venitul curat e destinat pentru scopuri filantropice. Ofertele marinimoase se vor cuita pe cale ziaristică. Programul e următorul: „Disertație”, ținută de Eug. Goga. „Pe-al nostru steag”, cântec pentru cor, de T. Popovici. „Pribeagul”, cântec pentru cor, de T. Popovici. „Rugămintea din urmă”, de G. Coșbuc, decl. de M. L. Jourca. „Morarul”, cântec pentru cor, de Chiriac. „Hora”, cântec pentru cor, de A. Bena. „Nunță'n codru”, de G. Coșbuc, decl. de I. Crișian. „Auzi Valea” și „Păc, păc, păc”, cântece de I. Vidu. Dans.

Petrecere în Gurarâu. „Reuniunea femeilor române” din Gurarâului aranjază Duminecă în 4 August st. n. a. c. petrecere de vară în sala școlii gr. or. din loc. Inceputul la 2 ore p. m. Venitul curat e destinat pentru fondul reuniunii. Invitări speciale nu se fac.

Zaharie Bârsan la Săliște.

Cu un repertoriu bogat, compus în cea mai mare parte din comedii traduse și localizate din franțuzește și italienește a debutat artistul nostru Z. Bârsan, Sămbătă și Dumineca trecută în Săliște. Sala festivă a școlii capitale de acolo abia mai încăpea publicul, nu numai săliștean, ci și din comunele din jur. Ba și o parte a inteligenții române din Sibiu a grăbit se sprijinească intențiunile nobile ale acestui slujitor la altarul Thaliei române. Și a făcut bine, căci nu poate fi o faptă mai nobilă ca aceea, de a încurajarea o întreprindere culturală ca a lui Bârsan, care luptând cu multe greutăți își ia rolul de apostol și propovăditor al artei românești. E deja al treilea turneu întreprins de el prin centrele românești ale țării și judecând după alegerea pieselor pline de efect, precum și după dibăcia membrilor trupei sale, pare a fi și cel mai reușit.

Deja în prima seară, Sămbătă, în piesa „Sacrificiul”, dramă de R. Bracco și-a dovedit Bârsan în rolul „Don Pedro” puternic talent dramatic, iar dsoara Brașovean, acum doamna Bârsan, în rolul Margaretei, fiica lui Don Pedro, a jucat cu multă virtuozitate. Calitățile bogate de cari dispune, jocul admirabil de scenă, ușurința interpretării, precum și silința ce și-o dă în studierea temeinică a rolurilor ce le prezintă, a cucerit publicul, care a răsplătit prestațiunile ei cu aplauze furtunoase.

Tot în această piesă a jucat rolul contelui Fabricio Fabrizio dl. Băilă, elev al conservatorului din București, care și-a dat silița a se degaja după puțină de rolul, nu tocmai potrivit cu firea sa.

În a doua seară „Capriul unui tată”, comedie italiană într'un act, am admirat talentul comic al dlui Meșederu, în rolul amozului Jean Napoleon. Debutul acestui domn abia la începutul carierii sale ne face să-i prevestim un viitor frumos pe terenul artei dramatice. Cu deosebire

în roluri comice prin mișcările-i abile, modulările vocii, e plin de efect, stărnind mult răs în public. Dacă dnul Bârsan e forte în interpretarea sentimentelor puternice ale durerii, ale patimilor, prin cari șgudea internul ascultătorilor, apoi dnul Meșederu știe să țină publicul în continuă veselie, făcându-l adeseori prin jocul său și mimica sa comică să isbucnească în hohote de răs.

Atât rolul lui „Napoleon”, amozul din piesa numită, cât și caraghiosul unchiu bătrân din comedia „Cântecul cocoșului” i-a asigurat simpatia publicului ascultător.

Tot așa de bogat și bine executat a fost și programul de Duminecă. A fost exclusiv compus din comedii cu suget ușor, ținându-se cont cu deosebire de popor, care a ticsit sala. Dintre cele 3 comedii „Un prietin”, „Furtuna casnică” și „Nervosul”, jucate în această seară, mai cu efect predată a fost: „Furtuna casnică”, tradusă din franțuzește, în care doamna Bârsan și-a desfășurat întreg talentul ei artistic, înfățișând atât de fidel pe nevasta caprițioasă și care aproape bolnavă de gelosie își ceartă bărbatul, care vine târziu acasă, dar în fine se împacă, după ce bietul bărbat, care în decursul întregii comedii nu poate ajunge la vorbă, îi oferă o brățară de aur ca dar.

În genere, atât publicul ascultător, cât și trupa au putut fi pe deplin mulțumiți, publicul cu prestațiunile trupei, iar dl Bârsan cu sprijinul publicului. Săliștenii au dovedit și de astădată că știu se sprijinească orice mișcare culturală românească.

Dorim din toată inima ca reprezentațiile trupei Bârsan să fie onorate în tot locul cu prezența unui public așa de numeros cum a fost onorate în Săliște. dovedind, că știe se aprecieze talentul artiștilor și jertfele cari le aduc acești pioneri ai culturii noastre naționale pe terenul artei dramatice. dl.

PARTEA LITERARĂ.

Dreptul în senz subiectiv.

În sens subiectiv dreptul se manifestă în eficacitatea sa, în sfera sa de activitate, care se numește sferă de drept, cu un cuvânt, în efectul ce trebuie să-l aibă. Pentru că dreptul, luat în sens obiectiv, fiind regularea conduitei omenești în afară, trebuie să aibă, în mod necesar, și oarecari urmări pentru conduita omului, ear urmările acestea se numesc urmări de drept.

Terenul pe care se mișcă aceste urmări de drept e deci sfera de drept. De aceea, dreptul, în sens subiectiv, e complexul urmărilor de drept născute pe seama omului, cu privire la conduita sa față de lumea din afară.

O definiție scurtă și clară ne dă în privința aceasta Savigny, când ne spune, că dreptul în senz subiectiv e: „terenul pe care domnește voința persoanei, cu consentimentul totalității”, sau e: „terenul domniei independente a voinței individuale.”

Complexul urmărilor de drept se împarte în două grupe, dintre cari una conține aceea ce se referă la conduita omului față de alții, ear a doua aceea ce se referă la conduita altora față de om.

Știm, că nu toți oamenii se conformază dreptului; unii își aduc conduita în consonanță cu regulile dreptului, numite legi, alții nu. De aci urmează, că există conduită legală, și există conduită ilegală omenească.

Sfera subiectivă de drept cuprinde în sine numai conduita legală a omului, fie proprie, fie străină, ear pentru cea ilegală nu are loc de adăpostire.

De aci urmează, că sfera subiectivă de drept rezidă în raportul subiectului cu conduita legală, ceea-ce se numește raport de drept. Va să zică, poziția aceasta a subiectului față de conduita legală este — dreptul.

Cu privire la conduita proprie, dreptul se numește îndreptățire, ear cu privire la conduita altora se numește pretensiune. Deci dreptul în senz subiectiv nu e alta decât sau îndreptățire sau pretensiune, îndreptățire de a face ceva, sau pretensiune ca alții să facă ceva.

Fără ordine de drept omul nu poate avea drepturi; și numai ordinea de drept formează și ordinea bunurilor lumești, deschizând pe seama omului sfera de bunuri, adică recunoașterea, că bunurile îi compet și-i aparțin.

Sfera subiectivă de drept cuprinde în sine totalitatea bunurilor, cari compet unei persoane, amăsurat ordinea de drept, și de aceea definiția ar putea fi următoarea:

Dreptul în senz subiectiv e partea subiectivă a raporturilor ce există între persoană și bunuri, întrucât bunurile cad în sfera de drept a persoanei. Sau și mai

pe scurt, fiindcă cu ajutorul bunurilor persoana își promovează bunăstarea, putem zice așa: Dreptul, în senz subiectiv, e îndreptățirea persoanei de a folosi anumite lucruri.

Precum există dreptul în senz subiectiv, așa există și datorința; adică necesitatea de a manifesta o conduită, care să nu se lovească de ordinea de drept. Datorința însă se referă numai la conduita proprie, și stă, sau în câștigarea unui bun pe seama cuiva, sau în respectarea posesiunii, cu privire la bunul aflătoriu în mâna altuia.

Oficială.

Pentru a putea termina împărțirea dotației dela stat pe sem. II, 1907, — parohii cari n'au primit încă întregirea, sunt recercați a trimite imediat cuitanța la adresa oficiului cassei arhidiecezane.

Din public.*)

Mulțămită publică.

Inimile bune aflătoare în America ne-a făcut în zilele acestea o deosebită bucurie, prin trimiterea unei colecte în favorul zidirei bisericii nouă, în locul celei aproape ruinată. Anume mult prețuți creștini Aron Suci, Achim Moisa și Jacob Viorel din comuna Jibot, cunoscând starea materială a parohiei Sărăcsău au binevoit a întreprinde o colectă, cu rezultat favorabil, trimitându-ne suma de 552 cor. dela următorii creștini:

Din comuna Jibot: Achim Moisa, Aron Suci, Iacob Viorel, Ioan Stanca I. Straiță, Vasile Prodan, Zaharie Rotariu, Maxim Mihu, Jacob George, Iosif Băcilă I. Ion, Avram Mihailă, fiecare câte 15 cor. Părinți răposati Adam și Saptă, Sămoilă Mihu, Maria Todoran, Ioan Popesc, fiecare câte 10 cor. Simion Bințișan cor. 7-24 Cosma Mihu, Ioan Mihu, Ioan Bințișan Babeș, Andronie Murgoiu, Ioan Cădea, Ilie Pădure Țăranu, Ioan Pinte, Maria I. Ioan Pinte, Nicolae și Catalina, răposati, Adam Pădure și soția Safta Pădure, Drașovean Lazar, Ioan Stanca Luca, Aurel Ittu, Ioan Ittu răposat, Nicolae Maxim, Serafim Trifu, Nicolae Mihu, Romulus Frâncu, Ilie Frâncu, Vasile Mara, Soția lui Vuța Popesc, Toma Popesc răposat, Maria Popesc, fiecare câte 5 cor. Pantilimon Viorel cor. 2-50.

Din comuna Vinerea: Ioan Simtioana 5 cor., Ioan Fărcaș, Ilie Fărcaș, Ioan Sandru, Nicolae Mihailă, Ioan Teban, Petru Samoilesc, Nicolae Florea, Vasile Mihu și Simion Samoilesc, câte 2 cor. 50 fileri.

Din comuna Balomir: Ioan Anghel I. Ioan 15 cor., Nicolae Lăpădat 10 cor., Todor Iosif, Ivan Cristea, Avram Lăpădat, Ioan Vulcu, câte 5 cor.

Din comuna Vaidei: Ioan Stroia 5 c., Iosif Ziula 1 cor. 24 fileri.

Din Sebeșul-călesc: Nicolae Besoiu, Stefan Besoiu răposat, Sim. Besoiu, Ioan Bojiță, George Bojiță, Savina Bojiță, câte 5 cor.

Din comuna Tartaria: George Călugăr 10 cor.

Din comuna Cut: Iosif Dainu 2 cor. 50 fileri, Ioan Nistor, Ilie Muntean, Vasile Nistor, Ilie Mihaesc, câte 1 cor. 25 fileri, Nicolae Coltor 74 fileri, Iosif Bratie lui Vasile, Iosif Gelație, Ilie Bratie, Vasile Anghel, Vasile Muntean, Artenie Albu, Vasile Bratie, Ilie Bitia, Ioan Albu, câte 50 fileri.

Comuna Daia: Mihailă Cibu 2 cor. 50 fileri.

Comuna Zelistot: Ioan Șulea 2 cor. 50 fileri.

Comuna Ben'cu: Chiprean Pascu, Nicolae Cristea, câte 2 cor. 50 fileri.

Comuna Porcesti: Ioan Denghel, Vasile Posa Pascu, Dănilă Cărpătoria, Ioan Ciolan, Vasile Lazar, câte 5 cor., Stefan Costeu, Ioan Ritivoiu, Vasile Filip, Toma Petru Stoisor, Ioan Moiaru, Sim. Grama, Maftiu Buta, Vasile Hodoroșea, Dionisie Chidu, Nicolae Frățilă, Ilie Costeu, Ilie Oancea, Ioan Chizeșan, câte 2 cor. 50 fil., Ioan Gălea, Anica Gălea, Toma Sănu, Toma Sănu răposat, Nicolae Gligore, Ioan Todor Marc, Vasile Todor Marc, câte 1 cor. 24 fileri, Vasile Buta, Iosefi Caspar, câte 5 cor., Ioan Hondra 2 cor. 50 fileri, Vasile Deneș, L. I. Schwarz, câte 1 cor. 24 fileri și doi proprietari ai Americii 1 coroană.

Comuna Cetatea-de-Baltă: Ferencz Fogaras 5 cor.

Comuna Sebeșul-superior: Nicolae Doican, Ioan Toma Calin, Ioan Stănilă, câte 2 cor. 50 fileri.

Comuna Sebeșul-inferior: Toma Tălvăn, Iosif Ionuș și soția, câte 5 cor., Ioan Marian, Nicolae Anghel Posa, Ioan Anghel Posa, Cosma Micu, câte 2 cor. 50

*) Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta Redacțiunea nu primește răspunderea.

fileri, Toma Ioan Moldovan, Lazar Faur, Ioan Cercel, Toma I. Candia, Iosif A. Muntean, Ioan F. Ciucur, câte 1 cor. 24 fileri, Dumitru Tălvăn 50 fileri.

Comuna Saș: George Boțioc, Mihailu Mareș, câte 5 cor., Dănilă Boțioc, Mihailu Barbu, câte 2 cor. 50 fileri.

Comuna Dejani: Ioan Simodi și Magdalina Chighernia 5 coroane, Nicolae Simodi 1 cor. 24 fileri.

Comuna Lucsa: Mateiu Bodărlia 2 cor. 50 fileri, George Burlea 1 coroană 24 fileri.

Comuna Viștea-sup.: Galacteon Varșogea, Vasile Dragomir, câte 2 cor. 50 fileri.

Com. Brașov: Ioan Frunză 10 cor., Nicolae Căpățină 5 cor., Andreiu Toma 2 cor. 50 fileri.

Comuna Sămbăta-de-sus: Petru Antina 2 cor. 50 fil.

Comuna Racovița: Simion Vasiiu și soția 500 cor., George Vasiiu, Nicolae N. Diaou, câte 2 cor. 50 fileri, Maria D. Dregoiu 1 cor. 24 fil.

Comuna Paloș: Petru Stanciu 1 cor. 24 fileri, Nicolae Stanciu, Vasile Soita, Ioan P. Sișia, Nicolae Costea, câte 50 fil., Ioan Ittu 5 fileri.

Subsemnatul în numele comitetului și sinodului parohial, aduc mulțămită acestor dăruitori și rog pe bunul Dumnezeu să-și trimită darul și binecuvântarea sa peste dâșii, ca onora cari au știut urma cuvântul Domnului „Ferițiți cei milostivi, că aceea se vor milui”.

Au mai donat bisericii gr. ort. din Sărăcsău: Dr. Avram Grecu din Cârna, 1 rând de vestminte preoțești în sumă de 80 cor., Ioan Bota din Acmar, 1 rând de vestminte preoțești în sumă de 80 cor., Ioan Dumitrescu și soții din Acmar, 1 rând de vestminte preoțești în sumă de 100 cor., Ioan Bota din Acmar, un prapor roșu în sumă de 16 cor., Iosif Nicola de prezent în România, 1 icoană frumoasă în sumă de 30 cor., Frânc Mihailă, cărcimar în Sărăcsău, 1 cădelniță de argint de China în sumă de 20 cor., Marc Anica I. Axente din Sărăcsău, 1 masă frumoasă pe prestol și 3 perdele la ușile altarului în sumă de 24 cor., din Sărăcsău 2 măsurite pe stranele cântăreților în sumă de 10 cor. Total 380 cor.

Primească iubii donatori și pe această cale cele mai călduroase mulțămiri ca onora, „cari pricep să prețuiască po-doaba casei lui”.

Sărăcsău, la 1 Iulie 1907 v.

Vasile Henția
paroh gr. or.

ECONOMIE.

Măestrii de pivniți ambulanz.

(Pentru vieri).

Ministrul r. u. de agricultură sub Nr. 12891 ne vestește, că la cursul r. u. de măestri de pivniți din Budafok sunt aplicați 5 măestri de pivniți ambulanz. Chiemarea acestora este, ca la dorința viierilor să se prezinte la fața locului, să le dea instrucțiunile de lipsă cu privire la manipularea vinurilor, ba să îndeplinească înșiși în pivnițele proprietarilor toate lucrările relative, sau apoi ca sub supraveghierea lor să îndeplinească acele lucrări vințelării sau alți încrezuți ai proprietarilor și să le dea instrucțiunile practice de lipsă.

Proprietarii au să solvească unui măestru de pivniți ambulanz diurne de 3 cor. la zi, computeate dela ziua plecării din Budafok și până la ziua reîntoarcerii; mai departe a-l providea cu locuința și mâncarea de lipsă, ear, după ce spelele de drum pe calea ferată le supoartă erariul, proprietarul solvește numai cărașia măestruului dela gara mai apropiată și până la locuința sa și de aci până la gară.

Doritorii de a reflecta la serviciile măestrilor de pivniți ambulanz să se adreseze la direcțiunea cursului de măestri de pivniți din Budafok („budafoki m. k. pince mesteri tanfolyam igazgatósága” Budafok). Măestrii de pivniți vor satisface invitării de a eși la fața locului în rândul în care s'au prezentat cererile. Pentru ca măestrii de pivniți ambulanz să poată sta la dispoziția a cât mai mulți proprietari, ei nu pot petrece la un proprietar mai mult de 6 zile. Abatere se va face numai la caz, că nu va fi reclamat după cele 6 zile de alt proprietar.

Recomandăm și proprietarilor nostri de vii să se folosească după împrejurări de serviciile măestrilor de pivniți ambulanz.

Sibiu, 27 Iulie n. 1907.

Comitetul central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu”.

Pantaleon Lucuța, Vic. Tordășianu.
president. secretar.

Nr. 304—1907

[212] 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa a III-a din Gialacuta cu filiile Târnavă și Căbești, protopresbiteratul Iliei, pe baza ordinului consistorial din 200 Martie a. c., Nr. 2693 Bis., prin aceasta se descrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Venitele împreunate cu acest post sunt cele fasonate în coala B, pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.

Concurenții au a-și înainta suplicile instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu în termenul deschis, și până inclusive 8 zile înainte de sinodul parohial electoral se pot înfățișa înaintea alegătorilor pentru a cânta respective a oficia și cuvânta.

Fiitorul paroh are să locuiască în Târnavă și nu în Gialacuta, conform ordinului consistorial susmenționat.

Oficiul protopresbiterat gr. ort. român al Iliei, în conțelegere cu comitetul parohial concernent.

Ilia, la 27 Iunie v. 1907.

George Oprea
protopresbiter.

Nr. 238—1907

[211] 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroh din parohia Stăuini, tr. Geoagiului, prin aceasta se descrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Tel. Rom.“

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasonate în coala B, pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post au a-și așterne cererile instruite conform normelor în vigoare oficiului protopresbiterat al Orăștiei în termenul indicat.

Concurenții vor avea a se prezenta înainte de alegere în vre-o Duminecă ori sârbătoare spre a cânta, cuvânta și eventual a și celebra.

Orăștie, 28 Iunie 1907.

Oficiul protopresbiterat al tr. Geoagiu, în conțelegere cu comitetul parohial respectiv.

Vasile Domșa
adm. protopresb.

Nr. 1431—1907

[215] 1—1

Publicațiune.

În 14 August a. c. la 9 ore a. m., se dă în licitațiune publică casa de cărcimă, constătătoare din 5 odăi și cu drept de licență de a vinde beuturi spirituoase, și de boltă, de sub Nr. 377 b. al casei, pe termen de (3) trei ani, începând din 1 Ianuarie 1908.

Prețul strigării este 600 cor., ca vadiu se depune 10% dela suma strigării.

Condițiunile de licitare se pot vedea în cancelaria comunală din Arpașul-superior, precum și în cancelaria notarială din Streza-Cârțișoara.

Cu ocaziunea licitării se primesc și oferte în scris.

Arpașul-superior, 25 Iulie 1907.

D. Popa Rad
notar.**A. Maniu**
prez.

Nr. 298—1907

[214] 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei Cristești, tr. Alba-Iulia, se descrie prin aceasta concurs repetit cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Tel. Român“.

Venitele sunt cele fasonate în coala B, pentru dotațiunea dela stat.

Petițiunile se vor înainta la subscrisul oficiu, în termenul indicat, având concurenții a se prezenta, conform normelor regulamentare, în o Duminecă sau sârbătoare în biserică, spre a cânta și predica, resp. celebra. Oficiul protopresbiterat român ortodox, în conțelegere cu comitetul parohial.

Alba-Iulia, 7 Iulie 1907.

Ioan Teculescu
protopresbiter.

Nr. 400—1907.

[213] 1—3

Concurs.

Pentru întregirea parohiei de clasa a III-a Bozna, protopresbiteratul Ungurașului conform ordinului Preaveneratului Consistoriu arhidiecezan din 10 Aprilie a. c. Nr. 3874 Bis. se descrie concurs, cu termen de 30 zile dela publicarea primă în foaia „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasonate în coala B. pentru întregirea venitelor preoțești dela stat cu excepțiunea folosirii grădinei, casei parohiale și a porțiunii canonice.

Doritorii de a ocupa acest post, au a-și așterne cererile de concurs instruite conform normelor din vigoare la subsemnatul oficiu protopresbiterat în termenul deschis, și au a

se prezenta înainte de alegere în vre-o Duminecă sau sârbătoare spre a cânta, cuvânta și eventual a celebra serviciul divin.

Oficiul protopresbiterat gr. or. român al Ungurașului.

Fizeș-Sâmpetru, 17/30 Iunie 1907.

Pavel Roșca
protopresb.

Nr. 365/1907

[216] 1—3

Concurs.

Pentru întregirea posturilor învățătoarești din comunele mai jos însemnate se descrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. Blăjeni, Plaiu-Sat cu salariu de 600 cor. cuartir, grădină și lemne de lipsă pentru încălzit.

2. Brad, post de învățătoare cu salariu de 600 cor. cuartir, relut de grădină 20 cor., relut de lemne 60 cor.

3. Buceș, cu salariu de 600 coroane și anuit din repartiție 500 cor., iar 100 cor. din venitul cantoral, cuartir, grădină și lemnele de lipsă pentru încălzit.

4. Luncoiul-de-sus, Podele, cu salariu de 600 cor. din repartiție și anume: 300 cor. dela comuna Luncoiul-de-sus și 300 cor. dela comuna Podele, cuartir și lemnele de lipsă pentru încălzit.

5. Ribicioara-de-jos și sus, cu salariu de 600 cor., din repartiție 400 cor. și din casele bisericesti 200 cor., cuartir și lemnele de lipsă pentru încălzit.

Refectanții la vre-unul din aceste posturi vor avea a se prezenta înainte de alegere în biserică spre a fi cunoscuți poporului. Cel instituit va avea să țină școala de repetiție, a conduce elevii în fiecare Duminecă și sârbătoare la sf. biserică și a cânta cu ei la sf. Liturgie respective a-i supraveghea.

Petenții au să aștearnă în termenul deschis cererile instruite conform normelor în vigoare.

Cei cu praxă au să alăture documente despre serviciul nenrterupt, eventual să aderească că din ce motiv au intrerupt praxa. Oficiul protopresbiterat gr. or. al Zărandului în conțelegere cu comitetele parohiale.

Brad, la 12 Iulie 1907.

Vasiliu Damian
protopresb.

Nr. 459—1907.

[187] 3—3

Concurs.

Pentru ocuparea definitivă a posturilor învățătoarești din comunele mai jos însemnate se publică concurs cu termen de 30 zile, dela prima publicare în „Telegraful Român“, — anume:

1. În Hodac, salariu cor. 600 din cassa bisericeii, folosința grădinei școlare, computată 30 cor., cuartir și lemne de foc.

2. În Idicel-sat și Idicel-pădure, salariu câte 600 cor., anume: câte 40 cor. din cassa bisericeii, iar restul din repartiție, cuartir și lemne de foc.

3. În Meșterhaza, salariu 600 cor. din cassa bisericeii, plătibil în două rate semestrale, cuartir și lemne de foc.

4. În Măerău, post împreunat cu cantoralul, salariu 600 coroane, cuartir și lemne de foc.

5. În Dumbrava, Murăș-Cueș și Săcalul de pădure: salariu câte 600 cor. din repartiție, cuartir și lemne de foc.

Învățătorii sunt îndatorați a cânta în Dumineci și sârbători sub decursul liturgiei în cor cu școlarii, a instrui și propune în școala de repetiție. Cuincuenalele li-se computează după anii de serviciu, de la aceste școale numai.

Suplicile concursuale, instruite conform legilor în vigoare, sunt a se așterne subscrisului oficiu p. u. Deda.

Oficiul protopresbiterat gr. or. Reghin. Murăș-Cueșd, 29 Iunie 1907.

În conțelegere cu comitetele parohiale:

Galaction Șagău
protopresbiter.

Nr. 285—1907

[183] 3—3

Concurs.

Pentru ocuparea posturilor de învățători din comunele mai jos însemnate, se descrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare la acest loc.

1. Alba-Iulia-maieri, salariu 600 coroane solvit lunar anticipativ, iar din venitele cantorale încă la 400 cor., cuartir și lemne. Concurentul să poseadă cunoștințe muzicale, pentru a putea conduce corul deja existent, din venitele căruia, după producțiunile ce le va aranja, încă va primi remunerațiune.

2. Acmariu, salariu 600 cor. din repartiție, cuartir și lemne.

3. Brădești, salariu 600 cor. din repartiție, cuartir și lemne.

4. Cetea, postul al doilea, salariu 600 cor. din repartiție, cuartir și lemne, — pentru înființarea de cor bisericesc remunerațiune deosebită.

5. Ciugudiu, salariu 600 cor., cuartir și lemne.

6. Meteșiu, salariu 600 cor. (240 cor. dela stat, restul din repartiție), cuartir și lemne.

7. Păcliaș, salariu 600 cor. din repartiție, cuartir și lemne.

8. Rimeș-sat, salariu 600 cor. (200 cor. dela stat, restul din repartiție), cuartir și lemne.

9. Tăuțiu, salariu 600 cor. din repartiție, cuartir și lemne.

Petițiunile se vor înainta subscrisului oficiu, în termenul indicat, îndatorați fiind concurenții a se prezenta înainte de alegere în biserică spre a fi cunoscuți poporului, iar în Dumineci și sârbători a conduce copiii la biserică și a cânta cu ei la sf. liturgie.

Cuincuenalele se vor computa în tot locul, numai după serviciu de 5 ani în comuna, unde va fi ales.

Oficiul protopresbiterat gr. or. în conțelegere cu comitetele parohiale.

Alba-Iulia, 25 Iunie 1907.

I. Teculescu

protopresbiter.

Nr. 268

[185] 3—3

Concurs.

Pentru întregirea posturilor învățătoarești din comunele mai jos însemnate se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. Răhău, 2 posturi, fiecare cu salariu de 600 cor., relut de cuartir 50 coroane și grădină.

2. Călnic, cu salariu de 600 cor., cuartir și grădină.

3. Deal, cu salariu de 600 cor., relut de cuartir și grădină 50 cor.

4. Pianul-inferior, cu salariu de 600 cor., relut de cuartir și grădină 50 cor.

5. Oarda-de-sus, cu salariu de 600 cor. și cuartir în școală.

6. Berghin, cu salariu de 600 cor., din care 200 cor. întregire dela stat, cuartir și grădină.

7. Vingard, 2 posturi, cu salariu câte de 600 cor., relut de cuartir și grădină 50 cor.

Învățătorii instituți la posturile acestea sunt datori a cânta cu copiii în Dumineci și sârbători sf. Liturgie, a ținea școala de repetiție și a cultiva școala de pomărit. Învățătorii din Vingard sunt îndatorați a ținea strana și la Utrenie și Vecernie.

Concurenții au să și aștearnă cererile concursuale, instruite conform normelor din vigoare, în termenul indicat, subsemnatului oficiu protopresbiterat, și a se prezenta înainte de alegere în vre-o Duminecă sau sârbătoare poporului în biserică, spre a-și arăta dexteritatea în cântări.

În conțelegere cu comitetele parohiale concernente.

Sebeș, 26 Iunie 1907.

Oficiul protopresbiterat al Sebeșului:
Sergiu Medean
protopresbiter.**Pălării**

păroase pentru preoți români à cor. 8.— și extrafine à cor. 9-60, model nou, după dorință, ușoare, în cea mai fină și mai frumoasă calitate, recomandă cu prețurile cunoscute de efitne

Carol Niedermaier

pălărier

33 strada Cisnădiei 33

„La pălăria roșie“.

La comande din afară, împachetarea, cutia și speșele postale sunt gratuite. Măsura se ia într'o pălărie potrivită cu centimentru din panglică neelastică. [210] 2—23

AVIZ!

Subsemnatul, cumpărând prima fabrică transilvană de

casse de fier și oțel

priv. ces. și reg. a dlui **G. Öszy**, îmi iau voie a aduce la cunoștința Prea Onoratului Public, că în fabrica mea se execută tot felul de **casse**, și după toate mărimile din cel mai bun material posibil. Cassele de fier și oțel panțerate se execută după cele mai nouă sisteme engleze și americane **sigure contra focului și spargerei** pentru care dau **deplină garanție**.

Atrag atențiunea Onoratului Public interesat a nu confunda fabricatele mele cu alte fabricate, făcute din material slab, și prin urmare fără valoare.

Rugând pe Prea Onoratul Public pentru binevoitorul sprijin

semnez cu distinsă stimă:

E. Purece,

fabricant de casse.

Sibiu—Nagyszeben, Rosenanger Nr. 9.

[151] 6—12

Cataloge de prețuri la cerere gratis și franco.

